

PRIJÍMACIE SKÚŠKY ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY

variant B

Školský rok: 2018/2019

Ukážka č. 1

Keith Donohue - Ukradnuté dieťa

Odišiel som. Toto nie je rozprávka, ale skutočný príbeh môjho dvojitého života. Môj príbeh sa začal, keď som bol sedemročný chlapec. Pred tridsiatimi rokmi som ušiel z domu. Vykradol som sa tichučko, klzal som sa nočným lesom ako sova. Skryl som sa v bútl'avom strome, aby ma naši nenašli. A zrazu ma prepadli akýsi malí diabli a odniesli hlboko do lesa. Bolo ich dvanásť. Spával som na zvieracích kožušinách, na zimu mi dali vybrať topánky, ktoré ukradli v domoch, keď ľudia spia. Stal som sa rarachom. V mojej rodine ma nahradil podhodenec – rarach. Rarach sa stane dieťaťom a dieťa sa stane rarachom. Nehodí sa na to každý chlapec či dievča, ale iba tie zriedkavé duše, ktoré sú zmätené mladými životmi.

Zblížil som sa so Škvrnou. Často sme sa zatúlali ďaleko od tábora a vyberali sme z úľov divých včiel ten najsladší med na svete. Po štyroch rokoch som zabudol na svoje pravé meno, už som si skoro nepamätal na život Henryho Daya. Volali ma Aniday. Stal som sa rarachom, ľudia som sa bál a čakal som na príležitosť, aby som raz mohol získať späť svoje ľudské telo.

Ľudia už neveria na mýty a rozprávky, preto rarachov či víly nenávidia. A mne sa podarilo po dlhých desaťročiach stretnúť s mužom, ktorý ma po únose nahradil. Až keď som sa s ním zmieril, odišiel som z ich blízkosti navždy.

Na deti moderného sveta čakajú oveľa väčšie ťažkosti, ako som prežil ja.

1. Nájdi možnosť, ktorá vyplýva z ukážky č. 1:

- A. Niektorí z týchto úbohých tvorov žili v lesoch tak dlho, že sa vzdali všetkej nádeje na ľudskú spoločnosť.
- B. V prvú zimu som túžil chodiť s lovcami, zberačmi, na ich ranné výpravy za jedlom a inými zásobami.
- C. Po štyroch rokoch som zabudol na svoje pravé meno, už som si skoro nepamätal na život Henryho Daya.
- D. No, keby si si tu chcel viesť kalendár, môžeš, naučím ťa pozorovať slnko na nebi a všímať si živé tvory.

2. Prvá veta z ukážky č. 1 je

- A. jednoduchá veta rozvitá, dvojčlenná, s nevyjadreným podmetom.
- B. jednoduchá veta nerozvitá, jednočlenná, slovesná.
- C. jednoduchá veta nerozvitá, dvojčlenná, s vyjadreným podmetom.
- D. jednoduchá veta nerozvitá, dvojčlenná, s nevyjadreným podmetom.

3. V ktorej vete prídavné meno nie je prívlastkom?

- A. V máji sa vyskytli prízemné mrazy.
- B. Niektoré rána v máji sú mrazivé.

- C. Mraziví muži neprinesli mráz.
- D. V máji sa vyskytli mrazivé rána.

4. Ak sa chceš vyjadriť spisovne, ktorú z nasledujúcich viet použiješ?

- A. Dievčina mala na tvári egzém, a preto chcela upútať pozornosť na svoje pekné nohy.
- B. Chlapci sa správali ako kojenci.
- C. Dievčatá radi držia rôzne diéty.
- D. V debni má uložené pracovné náradie.

5. Vydavateľstvo Mladé letá po desiatich rokoch vydalo opäť Ezopove bájky, v ktorých nájdete poučenie pre život vy, milí rodičia, aj vaše deti. Sú vhodným darčekom k narodeninám, Vianociam či k inému sviatku. Knihu bajok si môžete kúpiť v každom kníhkupectve, ale aj v Tesco, či prostredníctvom internetu. Cena: len 4,99€

Uvedený text je:

- A. informácia,
- B. reklama,
- C. inzerát,
- D. list.

6. Nájdi v ukážke č.1 chybu a oprav ju.

7. Akým slovným druhom je podčiarknuté slovo v texte ukážky č.1?

8. Označ možnosť, v ktorej sú znaky len ľudových rozprávok:

- A. magické čísla, fantastické bytosti, historická postava,
- B. fantastické bytosti, boj dobra so zlom, gradácia deja,
- C. gradácia deja, variácie deja, postava princa,
- D. dobro víťazí nad zlom, fantastické deje, ktoré sa viažu k určitému miestu, postava princa.

9. Koľko základných čísloviek sa nachádza v ukážke č. 1?

10. Ako sa volá najznámejší zberateľ slovenských ľudových rozprávok?

Ukážka č. 2

Philip Wilkinson – Rím: Vzostup a pád slávnej ríše

1. Po zavraždení Caesara v roku 44 pred n. l. sa v Ríme rozpútala občianska vojna. **2.** Víťazne z nej nakoniec vyšiel Octavius, Caesarov adoptovaný syn. **3.** V roku 27 pred n. l. mu udelili titul Augustus a stal sa panovníkom Ríma. **4.** Bol prvý spomedzi desiatok rímskych cisárov, ktorí vládli mestu i jeho provinciám až do 5. storočia n.l., keď do ríše prenikli kmene z pohraničných území. **5.** Najúspešnejší cisári, napríklad Hadrián či Traján, zároveň dobývali

nové územia. **6.** Rím sa rozrástol na najsilnejšiu ríšu na celom svete, ktorá siahala od Británie po severnú Afriku a od Hispánie po východné Stredomorie.

7. Za prvých panovníkov, ktorí k Rímu pripájali nové územia, napríklad Britániu, sa ríša prudko rozrastala. **8.** Veľký cisár a vojvodca Traján potom pripojil k Rímu Dáciu (dnešné Rumunsko), Arméniu, Asýriu a Mezopotámiu (dnešný Irak).

11. Vypíš z 1. časti vety č.4 v ukážke č.2 holú vetu.

12. Z ukážky č. 2 vyplýva:

- A. Traján pripojil k Rímu Britániu.
- B. Hadrián a Traján boli rímski cisári a vojaci.
- C. Augustus bol Caesarov adoptovaný syn.
- D. Augustus vládol mestu i jeho provinciám od roku 27 pred n. l. až do 5. storočia n. l.

13. Napiš 1. slovo vety z ukážky č. 2, ktorá je zloženým súvetím.

14. Utvor od podstatného mena Británia vzťahové prídavné meno v N mužského rodu v pluráli.

15. Nájdi v ukážke č. 2 vystupňované antonymum slova slabý.

16. Nájdi v ukážke č. 2 zloženú predložku.

17. Podstatné meno Octavius daj do G sg.

18. Ktoré tvrdenie viažuce sa k vete nie je pravdivé? *Kelti so silnou vládnuou vrstvou bojovníkov obývali územie horného Rýna a Poddunajska.*

- A. Vo vete je jeden neurčitý slovesný tvar.
- B. Vo vete sú dve podstatné mená skloňujúce sa podľa vzoru chlap.
- C. Vo vete je jedno podstatné meno stredného rodu.
- D. Sloveso *obývali* má kategórie: minulý čas, oznam. spôsob, činný rod, nedokonavý vid, určitý tvar.

19. Ktorým slovným druhom je vyjadrený predmet vo vetách podľa poradia? *Dcéra sa podobá na matku. Drží sa jej rád. Denne jej pomáha. Jedna sa teší na druhú. Ich vzájomná láska hory prenáša.*

- A. podst. menom, zámenom, príslovkou, číslovkou, zámenom
- B. podst. menom, slovesom, zámenom, prídavným menom, podst. menom
- C. podst. menom, podst. menom, zámenom, číslovkou, podst. menom
- D. podst. menom, zámenom, zámenom, číslovkou, podst. Menom

20. Koľko určovacích skladov je vo vete? *Zažíva trpké pocity zo sklamaní.*

Ukážka č.3
Milan Rúfus – Modlitbičky

Poviem ti aspoň vetričku,
aký mám teraz veľký žiaľ.
Vydávajú mi sestričku.
A mňa sa nikto nepýtal.

Sestrička biela, veselá,
ani si ma dnes nehľadá.
Keby som aspoň vedela,
či ma už celkom nerada.

Poviem to aspoň vetričku,
nech ešte chvíľu pozhovie!
Vydávajú mi sestričku.

A nikto z nich mi nepovie,
Kto mi už vrkoč zapletie,
na pútec vlásky predelí.
Neriekne za nič na svete.
A akí sú len veselí...

21. Počet slabík v básni je:

- A. rovnaký v každom verši,
- B. v každej strofe iný,
- C. rôzny v každom verši,
- D. rovnaký v každom párnom verši.

22. Ukážka č. 3 patrí k literárnemu útvaru:

- A. veršovaná rozprávka,
- B. lyrická báseň,
- C. lyrická pieseň,
- D. veršovaná báseň.

23. V tretej strofe ukážky č. 3 slovo *pozhovie* môžeme nahradiť slovom:

- A. vyhovie,
- B. počká,
- C. fúka,
- D. nefúka.

24. V ukážke č.3 nájdí synonymum slova *cestička*.

25. V ukážke č. 3 nájdí slovo, ktoré obsahuje slabikotvornú spoluhlásku.

26. Označ skupinu zemepisných názvov napísaných bezchybne:

- A. Ivanka pri Dunaji, Dolina Smrti, Vatikánsky mestský štát
- B. Severné Írsko, Trenčiansky hrad, Pacifik
- C. dedina Čierna Voda, Mys Svätého Lukáša, Dukliansky priesmyk
- D. Etiópska vysočina, Bojnická hradná jaskyňa, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a severného Írska

27. Ako sa nazýva literárny smer 20. storočia, ktorý zachováva poetický rytmus viet, využíva básnické trópy a rozprávkové motívy?

28. Koľko znelých párových spoluhlások je v slovnom spojení *neludské podmienky*?

29. V ktorej možnosti sú všetky slová správne rozdelené?

- A. šťas-tie, špend-lík, túž-by
- B. ne-viem, chor-váts-ky, zvy-ku
- C. kríd-lam, zbie-ram, An-dreu
- D. za-uchá, strá-cam, ste-re-o-ty-pný

30. Ktoré zo slov vzniklo rovnakým spôsobom ako slovo *oddávna*?

- A. prameň
- B. pračlovek
- C. pracháč
- D. pralinka

KONIEC TESTU

Správne odpovede verzia B 2018/2019

- 1.C
- 2.D
- 3.B
- 4.D
- 5.B
- 6.akísi
7. podst. meno
8. B
9. 3/ tri
10. Pavol Dobšinský/ Dobšinský
11. On bol prvý. / (On) bol prvý.
12. C
13. Bol/bol
14. britskí / britské
15. najsilnejšiu
16. spomedzi
- 17.Octavia/ z Octavia/ od Octavia
18. C
19. C
20. 3 /tri
21. A
22. B
23. B
24. pútec
25. vrkoč
26. B
27. lyrizovaná próza
28. 1/ jedna / jedna dvakrát
29. C
30. B